

בס"ד. יום ב' דראש השנה, ה'תשמ"ז

— הנחה —

תקעו בחודש שופר בכסה ליום חגיגנו גו¹, ומבאר בזה כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו [במאמרו ד"ה תקעו תש"ז², לפני ארבעים שנה, דאחרי ארבעים שנה קאי אינש אדעתי³ דרבי³], דארז"ל⁴ על הפסוק איזהו חג שהחדש מתכסה בו הוי אומר זה ראש השנה, דבכסה הוא כס ה' דה' קאי על ספירת המלכות וכס ענינו כיסוי וראש השנה נק' כסה לפי שבראש השנה ספירת המלכות מתכסית ומתעלמת בהעלם העצמי כו' (ואולי יש להוסיף הקשר לענין חג שהחדש מתכסה בו בפשטות, דחדש בפשטות היא הלבנה, ונודע שהלבנה היא ספירת המלכות), ולכן הנה עיקר עבודת ראש השנה הוא בנין ספירת המלכות כמארז"ל⁵ אמרו לפני מלכיות כדי שתמליכוני עליכם כו', וכדי להמשיך בחי' המלכות הוא ע"י תקיעת שופר וכמ"ש תקעו כו'.

והנה ידוע דיוק מורנו הבעש"ט (בכתר שם טוב⁶) בפסוק זה, דהל"ל תקעו שופר בחודש. ופירש בזה הבעש"ט, כי יראה האדם תדיר שיהי' בחודש ר"ל לחדש מעשים טובים שלא יהי' כמו חוק קבוע. ויש לפרש הדבר, דמכיון שפסוק זה קאי בענין עיקרי וכללי, ענין ראש השנה וענין תמליכוני עליכם, לפיכך יש בו הוראה עיקרית וכללית בעבודה הכללית דכאו"א מישראל, שצ"ל העבודה באופן של חידוש, שבכל פעם ובכל רגע ובכל דבר ודבר שעושה, יעשהו כמו דבר חדש ממש⁷. [ואולי יש להוסיף בזה עוד, דזהו גם דיוק הלשון תקעו, תקעו גם מלשון חוזק ותוקף⁸, שיתקע עצמו בחוזק ותוקף הכי גדול בלי שום שינויים בעבודתו, עד שתוקע עצמו באופן נצחי, דע"ז כל רגע מעבודתו הוא דבר חדש]. ובזה יש לבאר הקשר למ"ש לפני"ז בתורת הבעש"ט שם, דענין הנס הוא שנתחדש הדבר בפעם הראשונה וכשבא עוה"פ ה"ז נקרא טבע — היינו שבאמת הכל נס. ויש לקשר זה עם תורת הבעש"ט⁹ שכל דבר שבעולם נתחדש בכל רגע, ומה שנקרא בשם טבע הוא רק משום שההתחדשות כבר היתה לפני"ז (ולא נתחדש עתה בפעם הראשון). וע"י ההתבוננות בענין זה גופא מה שבאמת הכל נס ודבר חדש ה"ז נותן כח לכל ענין בעבודה שיעשהו באופן של דבר חדש ממש.

(* יצא לאור בשעתו, "וא"ו תשרי ה' תהא זו שנת משיח").

(1) תהלים פא, ד. וראה בכל זה אור התורה (יהל אור) עה"פ. וש"נ.

(2) סה"מ תש"ז ע' 125.

(3) ראה ע"ז ה, ב.

(4) ר"ה ח, סע"א ואילך. וש"נ.

(5) ר"ה טז, א. לד, ב.

(6) סק"ט. סרנ"ד.

(7) וראה גם ד"ה יו"ט של ראש השנה דליל ער"ה תשמ"ג סוף ס"א (לעיל ע' נב).

(8) ע"ד ותקעתיו יתד במקום נאמן (ישעי' כב, כג ובמפרשים).

(9) שער היחוד והאמונה בתחלתו.

וממשיך אח"כ בהמאמר (דתש"ז) שם, דפירוש כסה הוא (גם) לשון זמן ומועד¹⁰, דישנו זמן ומועד מוגבל להמשיך בחי' המלכות. ויש לבאר הקשר דענין זה (כסה לשון זמן ומועד) לענין ראש השנה, ע"פ תורת הרב המגיד הידועה [שהובאה בדרוש אדמו"ר הזקן הנדפס בסידור עם דא"ח¹¹ שנכתב ע"י בנו וממלא מקומו אדמו"ר האמצעי], שהזמן הוא נברא. ומזה מובן, דכשם שבראש השנה נפעל חידוש בבריאת כל העולם, כמאמר¹² זה היום תחילת מעשיך זכרון ליום ראשון, עד"ז הרי בראש השנה היא התחדשות כללות בריאת גדרי הזמן והמקום ומציאותם (שהרי זמן ומקום הם גדרי העולם¹³). והענין הוא, דהנה ידוע הדיוק (בלקו"ת¹⁴ וכו'), שהרי בכ"ה אלול נברא העולם¹⁵, ובראש השנה הוא יום ו' למע"ב, יום בריאת אדם הראשון, ומהו זה היום תחילת מעשיך זכרון ליום ראשון. ומבואר בזה¹⁴, דהגם שבריאת כל העולם כולו היתה ברגע הראשון דששת ימי בראשית, כמ"ש¹⁶ בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ, וכ"ש וק"ו שאז נבראו גדרי הזמן והמקום ומציאותם (שהם גדרי העולם כנ"ל), מ"מ, שלימות הבריאה היתה דוקא ביום ו' למע"ב, יום בריאת אדם. ולכן דוקא יום זה נקרא תחילת מעשיך זכרון ליום ראשון. ובזה יובן גם זה שיום זה נקרא בשם כסה סתם, שהוא זמן ומועד, כי הגם שהתהוות גדרי הזמן והמקום ומציאותם היתה ברגע הראשון, מ"מ ביום זה דוקא הוא שלימות דהתהוות גדר ומציאות הזמן (והמקום), משום שזהו יום בריאת אדם הראשון. דאדם הראשון פעל שלימות בכל הבריאה ע"י המשכת אלקות (מלכותו ית') בבריאה¹⁷, דזהו מה שנקרא אדם ע"ש אדמה לעליון¹⁸, שהמשיך אלקותו ית' למטה לעשות לו ית' דירה בתחתונים בגדרי הזמן ומקום.

והנה כשם שהי' זה בפעם הראשונה, שאדם הראשון פעל אז שלימות בכל הבריאה, כולל בענין הזמן, עד"ז הוא בכל שנה ושנה ע"י עבודת כל אחד ואחד מישראל, הנקרא ג"כ אדם ע"ש אדמה לעליון¹⁹, והיינו שכל אחד ואחד מישראל ע"י עבודתו ממשיך אלקותו ית' למטה. ואדרבה, לפיכך נברא האדם יחידי ללמדך שכל המקיים נפש אחת מישראל כאילו קיים עולם מלא²⁰, היינו דזה שאדם הראשון נברא יחידי, אדמה ליחידו של עולם (בחי' יחיד שלמעלה מבחי' אחד²¹), בגלל נפש אחת מישראל.

(10) פרש"י תהלים שם. סנהדרין צו, ב.

(11) שער הק"ש — עה, סע"ד ואילך.

(12) ר"ה כז, א.

(13) ראה שער היחוד והאמונה פ"ז (פב, א).

(14) נצבים מז, א ואילך. נא, ב. ד"ה זה היום תרנין, תרפ"ד, תש"ד, תש"ט, ועוד.

(15) פדרי"א פ"ח. ויק"ר רפכ"ט. תור"ה לתקופות — ר"ה ח, א.

(16) בראשית א, א ובפרש"י שם, יד.

(17) לקו"ת נצבים שם, ב. ובכ"מ.

(18) עשרה מאמרות מאמר אם כל חי ח"ב פל"ג. של"ה ג, א. כ, ב. רסח, ב. שא, ב. ועוד.

(19) ראה לקו"ת שם.

(20) סנהדרין לז, א במשנה.

(21) ראה תו"א נה, ב. ובכ"מ.

וביאור ענין (מה שהמשכת מלכותו ית' בראש השנה קשורה עם זמן מסויים דוקא ועם עבודת ישראל דוקא), דהנה ידוע²² שתכלית כוונת הבריאה היא לעשות לו ית' דירה בתחתונים, היינו שהגילוי אלקות למטה (הדירה לו ית') יהי בגדרי התחתונים דוקא, בגדרי הזמן ומקום ועשיית הדירה היא ע"י ישראל. ומטעם זה המשכת המלכות דראש השנה היא בגדרי הזמן דוקא וע"י עבודת ישראל דוקא²³. וזהו מ"ש²⁴ את הוי' האמרת היום גו', ומבאר בזה אדמו"ר הצ"צ²⁵ ואדמו"ר מהר"ש (כד"ה זה דשנת תר"ל²⁶), לכתחילה אריבער²⁷, שהאמרת יש בו ג' פירושים, והפירוש הראשון (העיקרי) הוא האמרת לשון שבח ותענוג, והיום קאי על ראש השנה²⁸, והיינו, דהאמרת היום קאי על המשכת התענוג בראש השנה. וכמבואר במ"א²⁹ שזהו גם מה ששופר דראש השנה הו"ע התענוג, שופר מלשון שפרו מעשיכם³⁰. דמזה מובן, שעיקר העבודה דראש השנה היא להשלים התענוג והתאוה שלמעלה לעשות לו ית' דירה בתחתונים, וזה נעשה ע"י עבודת ישראל, האמרת דייקא.

וממשיך אח"כ בהמאמרים³¹, דענין בנין המלכות — שהוא בראש השנה, כמבואר בכתבי האריז"ל³² — שנעשה ע"י העבודה דתמליכוני עליכם, הנה לזה צ"ל הסרת כל ההעלמות וההסתרים וכו'. ויש לבאר המשך הענינים עם המבואר לפני"ז, דמכיון שבראש השנה המלכות מתכסית ומתעלמת, הרי העבודה דתמליכוני עליכם היא ע"י הקדמת ביטול הכיסוי וההעלם והסתור. דזה כולל ביטול כל הענינים המבלבלים [כולל ביטול בלבולי הגוף, שתהי' רפואה קרובה ושלימה וכו'], ואדרכה שיהי' באופן דכפליים לתושי³³. והנה לאחרי הקדמת הסרת ההעלמות וההסתרים (שהו"ע הזדככות הכלי) צריך להיות העבודה ברצון (שעי"ז נעשה תוקף האור הרבה יותר מההמשכה שע"י זיכוך הכלי) כמבואר בהמאמר³⁴, די"ל שזהו ענין קבלת מלכותו ית' בפשטות, שהיא ברצון דוקא, ומלכותו³⁵ ברצון קיבלו עליהם³⁶. וע"י העבודה דביטול ההעלמות והסתרים, והעבודה דמלכותו ברצון קיבלו עליהם, נעשה בנין המלכות, ועד להשלימות שבוה, יחוד הוי' ואלקים, יחוד אור ושפע, ועד שגם ההעלם דשם אלקים (בחי' המלכות) עצמו יאיר, דזהו מה שהמלכות נבנית בבחי'

(22) תניא פל"ו. ובכ"מ.

(23) ראה סה"מ תרס"א בתחלתו. סה"מ קונטרסים ח"א קכב, א ואילך.

(24) תבוא כו, יז.

(25) אוה"ת תבוא ע' תתרנו ואילך. תתסח ואילך. תתרעט ואילך. ועוד.

(26) סה"מ תר"ל ע' רצ ואילך. וראה גם ד"ה זה דער"ה ש.ו.

(27) אגרות קודש אדמו"ר מהור"י צ"א ע' תריז.

(28) ראה גם רמ"ז לזח"ב לב, ב. זח"ג רלא, א. פענח רזא ס"פ נצבים. לקר"ת ר"פ נצבים.

(29) לקר"ת ר"ה נד, ג. ובכ"מ.

(30) ויק"ר פכ"ט, ו.

(31) ע' 139 ואילך.

(32) ראה פע"ח שער ר"ה. ובכ"מ.

(33) ראה שמו"ר רפמ"ו.

(34) שם ע' 140.

(35) נוסח ברכות ק"ש של ערבית.

(36) ראה לקר"ת ר"ה נו, סע"ב ואילך.

פרצוף, דהמעלה בבחי' פרצוף דמלכות (על הנקודה שבה) שהיא בבחי' גילוי אור, כמבואר בהמשך שם בארוכה.

וממשיך שם³⁷, דזהו גם ביאור נוסח ברכת שופרות, שומע קול תרועת עמו ישראל ברחמים. דתרועה הו"ע שבירת החומריות והישות, שע"ז פועלים שהמלכות תהי' בבחי' גילוי אור. ולכן יו"ט של ראש השנה שחל להיות בשבת (כיום א' ד') ראש השנה דקביעות שנה זו) אין³⁸ תוקעין, לפי שבשבת אין העבודה באופן דשבירה ובירור, דבשבת בורר אסור³⁹. דטעם הדבר הוא משום שבשבת הוא שלימות ואמיתיות ענין הגשמיות, ובוזה אי"צ להיות עבודת הבירורים וכו'. וממשיך, ומ"מ במקדש היו תוקעין גם בשבת, לפי שבמקדש הרי היש הוא כתיקונו, שהוא במקום היותר מובחר, והיינו שהגשמי הוא כדבעי, ולזאת במקדש היו תוקעין גם בשבת שאין זה ענין בירור אלא פעולת שלימות נעלית יותר בהגשמי השלם. ואולי יש להוסיף בזה, ע"פ הידוע⁴⁰ דבקדש הקדשים מקום ארון אינו מן המדה, והיינו שהי' בזה ענין של מדידה והגבלה, מודד י' אמות לכל רוח⁴¹, ועד"ז הארון עצמו הי' בו מדידה והגבלה, אמתיים וחצי ארכו ואמה וחצי רחבו ואמה וחצי קומתו⁴², וביחד עם זה אינו מן המדה, משום שהיש הוא כתקונו, שהמדידה עצמה היא בלי גבול.

ויש לומר, שבפנימיות הענין הנה אותה ההמשכה שנמשכה ע"י התקיעה במקדש (בשבת) נמשכת גם בכל מקום ובכל זמן. וע"ד דגם כשאינן תוקעין כשחל יו"ט של ראש השנה להיות בשבת, מ"מ נמשך ע"י אמירת פסוקי מלכויות זכרונות ושופרות הענין שהי' נמשך בבית המקדש, והיינו שאמירת הפסוקים בכל מקום ובכל זמן ממשיכה אותה ההמשכה דבנין המלכות, וכמובן גם מזה שהפסוקים שאומרים (בכל מקום ובכל זמן) הם במספר עשר דוקא כנגד יו"ד ספירות שמהם נעשה בנין המלכות⁴³, והיינו שע"י האמירה פועלים בנין שלם כו'. עד"ז י"ל יתירה מזו, שבכל מקום ובכל זמן נמשכת גם ההמשכה הנ"ל שע"י התקיעה שבמקדש. ויש לומר הביאור בזה, דהנה ידוע מארז"ל⁴⁴ ע"פ⁴⁵ ושכנתי בתוכם בתוכו לא נאמר אלא בתוכם בתוך כאו"א מישראל, ונמצא, שבכאו"א מישראל יש בחי' מקדש הנ"ל (שבו היו תוקעין גם בשבת). ויתר על כן דפסוק זה (ושכנתי בתוכם) נאמר (בפשטות) על המשכן שעשה משה, שמשכן זה הוא נצחי, כמו כל מעשה ידי משה שהם נצחיים⁴⁶.

(37) ע' 142.

(38) משנה ר"ה רפ"ד. וראה לקו"ת שם נו, א ואילך. ובכ"מ.

(39) ראה תו"א ר"פ חיי שרה. סהמ"צ להצ"צ צב, ב ואילך.

(40) יומא כא, א.

(41) פרש"י שם.

(42) תרומה כה, י.

(43) לקו"ת שם נו, ב. ובכ"מ.

(44) לשון אדמו"ר הזקן בלקו"ת נשא כ, סע"ב [ועד"ז בכ"מ]. וראה ר"ח שער האהבה פ"ו. של"ה תרומה

שכה, ב ואילך. אלשיך תרומה כה, ח. ובכ"מ.

(45) תרומה שם.

(46) סוטה ט, א.

ובפרט ע"פ המבואר בתניא⁴⁷ שיש בחי' משה בקרבו של כאו"א מישראל, שחודר בתוכו און נעמט אים דורך. ובפרט שיש בכאו"א מישראל גם בחי' הארון הנ"ל (אינו מן המדה) שהיא בחי' פנימיות הלב, כמבואר בלקו"ת ובדרושי אדמו"ר האמצעי⁴⁸. ונמצא, שיש בכוחו של כאו"א מישראל לפעול ביו"ט של ראש השנה שחל להיות בשבת העלאת הגשמיים גם למעלה מתכלית השלימות שבו שבבית המקדש כמו ע"י תקיעת שופר בבית המקדש. ובפרט ע"פ המובא בהמשך המאמרים³⁷ מהזהר⁴⁹ שבשבת נעשה אתפשטותא דהאי נקודה, והיינו בנין שלם דספירת המלכות שתהי' בבחי' גילוי אור. ובפרט ע"פ המבואר בהמשך הידוע⁵⁰, שכל שבת הוא מעין דלע"ל. דמכל זה מובן, שע"י עבודת ישראל בענין תקעו בחודש שופר בכסה ליום חגיגו בראש השנה, פועלים למעלה בנין המלכות בתכלית השלימות, עד שזה פועל למטה גם בעוה"ז הגשמי, וכמבואר בהמשך המאמרים הנ"ל³⁷, דהעבודה האמיתית היא דגם היש הגשמי הוא בבחי' כלי לאו"ס, וזהו עלה אלקים בתרועה⁵¹, עליית שם אלקים, דהיינו המדידה והגבלה דעולם שנברא ע"י שם אלקים (כמ"ש בראשית ברא אלקים דייקא), ושיעור העלי' הוא שנכלל בשם הוי', וגם שם הוי' עולה בקול שופר שהו"ע יחוד הוי' ואלקים, היינו פעולה חדשה בשם הוי' ובשם אלקים.

ויהי רצון שכן תהי' לנו, שיומשכו כל הענינים הנ"ל, ובזה נכלל בפשטות שתהי' כתיבה וחתימה טובה לאלתר לחיים טובים בספרן של צדיקים גמורים⁵², ועתיד לאתבא צדיקיא (צדיקים גמורים) בתיובתא⁵³, בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, וכמבואר בהמשך שם⁵⁴, דתרועה הוא יעקב ודוד, דוד מלכא משיחא, משיח צדקנו, במהרה בימינו ממש.

(47) פמ"ב.

(48) ראה לקו"ת נשא שם כג, סע"ג. תצא לו, א. תו"ח תרומה תמח, א [בהוצאה החדשה — ח"ב שח, א]. וראה לקו"ש חט"ז ע' 472. חכ"ו ע' 253. וש"נ.

(49) ח"ב רד, ב.

(50) יו"ט של ר"ה תרס"ו ע' תקמג ואילך (הוצאת קה"ת, תשל"א ואילך).

(51) תהלים מז, ו.

(52) ר"ה טז, ב. וראה לקוטי לוי"צ — אגרות קודש ע' שי.

(53) ראה לקו"ת ר"ה נח, ד. האזינו עה, סע"ב. שמע"צ צב, ב. שה"ש מה, א. נ, סע"ב. וראה זח"ג קנג, ב.

(54) שם — מסידור האריז"ל.